

**АДМИНИСТРАЦИЯ НА ПРЕЗИДЕНТА
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

**ДОКЛАД
ЗА ДЕЙНОСТТА
НА КОМИСИЯТА ПО
БЪЛГАРСКО ГРАЖДАНСТВО
И БЪЛГАРИ В ЧУЖБИНА
ЗА ПЕРИОДА
22 ЯНУАРИ 2012 г. – 18 ЯНУАРИ 2017 г.**

Определението за „гражданство“, което дава правната наука, е трайна и устойчива правна връзка между физическото лице и определена държава. Гражданството представлява правоотношението между държавата и гражданина. На основата на тази връзка конституцията и законите предвиждат за гражданина съответни права и задължения.

Съгласно европейското законодателство всяко лице, притежаващо гражданство на държава-членка на Европейския съюз, автоматично е гражданин и на ЕС. Европейското гражданство не замества националното гражданство, а го допълва.

Въпрос на вътрешно законодателство на всяка държава-членка е определянето на правилата за придобиването и загубването на гражданство на съответната държава.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ.....	2
II. НОРМАТИВНА УРЕДБА, РЕГЛАМЕНТИРАЩА БЪЛГАРСКОТО ГРАЖДАНСТВО.....	3
III. ДЕЙНОСТ НА КОМИСИЯТА.....	4
1. РАЗДЕЛ БЪЛГАРСКО ГРАЖДАНСТВО.....	4
2. РАЗДЕЛ БЪЛГАРИ В ЧУЖБИНА.....	18

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Към Администрацията на президента е сформирана *Комисия по българско гражданство и българи в чужбина*, която е специализиран орган и подпомага вицепрезидента при осъществяване на делегираните му от президента правомощия по чл. 98, т. 9 от Конституцията на Република България. Комисията подпомага вицепрезидента и при осъществяване на политиките в областта на българите в чужбина. Такава структура се създава за първи път в Президентската администрация през 2012 г.

II. НОРМАТИВНА УРЕДБА, РЕГЛАМЕНТИРАЩА БЪЛГАРСКОТО ГРАЖДАНСТВО

- Конституция на Република България
- Закон за българското гражданство (ЗБГ) от 1998 г.
- Наредба № 1 от 1999 г. за прилагане на глава пета от ЗБГ
- Правилник за дейността на Съвета по гражданството при Министерство на правосъдието
- Международни договори, конвенции и спогодби, касаещи материята на българското гражданство и процедурата по промяна на гражданството:
  - Конвенции за уреждане на гражданството на лица с двойно гражданство и за предотвратяването на възникване на двойно гражданство между НР България и бившите социалистически страни (СССР, ГДР, Полша, Румъния, Унгария Чехословакия и Монголия);
  - Спогодба между НР България и Р Турция за изселване от НР България за Р Турция на български граждани от турски произход, чиито близки роднини са се изселили в Турция до 1952 г.;
  - Конвенция за премахване на изискването за легализация на чуждестранните публични актове, съставена в Хага на 5 октомври 1961 г. и др.

III. ДЕЙНОСТ НА КОМИСИЯТА

1. БЪЛГАРСКО ГРАЖДАНСТВО

Даването и възстановяването на българско гражданство, както и освобождаването и лишаването от него, са едни от основните правомощия на вицепрезидента на Република България.

В своята работа комисията се води от убеждението, че гражданството е връзката на лицето с държавата и освен предоставяне на права, то включва комплекс от задължения. Българското гражданство е принадлежност към България.

В хода на работата на комисията, след постъпване на предложенията за промяна на гражданството се прави преглед на всяко от тях и при необходимост се събират допълнителни данни за удостоверяване основанието за кандидатстване на лицата за промяна на гражданството.

Комисията допълнително прави запитване до компетентни органи: ресорни министри с предложения за придобиване на гражданство поради особени заслуги или интерес на държавата от натурализацията на конкретно лице, съдилища, прокуратури, различни структури на държавната администрация - по конкретни казуси.

При издаването на всеки указ за промяна на гражданството вицепрезидентът се запознава с направеното от министъра на правосъдието предложение и със становището на комисията по всеки конкретен случай, след което взема решение да издаде или да откаже издаването на указ.

ОБЩ БРОЙ ИЗДАДЕНИ УКАЗИ

За периода от 22 януари 2012 г. до 18 януари 2017 г. вицепрезидентът на Република България, в изпълнение на възложените му от президента на Република България правомощия по чл. 98, т. 9 от Конституцията на Р България, е разрешил издаването на **794 броя укази** за промени в българското гражданство на **57 396 лица**, както следва:

- 463 бр. укази за придобиване на българско гражданство за **53 797** лица;
- 198 бр. укази за възстановяване на българското гражданство за **2 434** лица;
- 95 бр. укази за освобождаване от българско гражданство за **1 062** лица;
- 38 бр. укази за отмяна на натурализация за **103** лица.

Таблица1. Брой на подписаните укази за промяна на гражданството и брой на лицата, на които е променено гражданството:

<i>Брой на подписаните укази за промяна на гражданството и брой на лицата, на които е променено гражданството</i>				
<i>Издадени укази за</i>	<i>За периода 22.01.2012-18.01.2017 г.</i>		<i>За периода 2007-21.01.2012 г.</i>	
	<i>укази</i>	<i>лица</i>	<i>укази</i>	<i>лица</i>
Придобиване	463	53 797	308	55 977
Възстановяване	198	2 434	153	752
Освобождаване	95	1 062	69	807
Отмяна на натурализация	38	103	6	14
Общо	794	57 396	536	57 550

Таблица2. Националност и численост на лицата, придобили българско гражданство през съответния период:

Страна	22.01.2012 г. - 18.01.2017 г.	2007 г. - 21.01.2012
Република Македония	25 447	33 530
Република Молдова	10 689	11 638
Украйна	6 033	1 866
Руска федерация	2 763	1 563
Република Сърбия	2 629	2 981
Държавата Израел	1 916	2 124
Република Албания	1 315	1 118
Република Турция	1 000	
Република Армения	287	
Социалистическа република Виетнам	175	
Лица без гражданство	172	
Сирийска арабска република	169	
Ливанска република	133	
Република Ирак	122	
Ислямска република Афганистан	116	
Република Казахстан	72	
Република Беларус	70	
САЩ	50	
Република Аржентина	47	
Румъния	37	
Хашемитско кралство Йордания	35	
Федеративна република Бразилия	33	
Грузия	29	
Ислямска република Иран	28	
Република Полша	26	
Алжирска народно-демократична република	24	
Република Узбекистан	19	
Република Косово	17	
Китайска народна република	16	
Федерална демократична република Етиопия	16	
Арабска република Египет	14	

Република Гърция	14	
Народна република Бангладеш	13	
Австралия	12	
Федерална република Германия	12	
Източна република Уругвай	12	
Република Куба	11	
Тунизийска република	11	
Босна и Херцеговина	10	
Канада	10	
Италианска република	10	
Унгария	10	
Унгария	10	
Република Судан	9	
Република Франция	9	
Чешка република	9	
Република Колумбия	8	
Република Йемен	7	
Ислямска република Пакистан	7	
ЮАР	7	
Киргизка република	6	
Либия	6	
Република Никарагуа	6	
Република Азербайджан	5	
Кралство Белгия	5	
Република Индия	5	
Мексикански съединени щати	5	
Федерална република Нигерия	5	
Черна гора	5	
Република Хърватия	5	
Кралство Мароко	4	
Република Финландия	4	
Република Чили	4	
Конфедерация Швейцария	4	
Боливарска република Венецуела	3	
Република Камерун	3	
Монголия	3	
Кралство Саудитска Арабия	3	

Република Таджикистан	3	
Кралство Швеция	3	
Република Австрия	2	
Република Гана	2	
Кралство Дания	2	
Кралство Испания	2	
Демократична република Конго	2	
Република Мадагаскар	2	
Република Туркменистан	2	
Многонационална република Боливия	1	
Великобритания	1	
Република Гвинея	1	
Доминикана	1	
Република Еквадор	1	
Република Индонезия	1	
Коста Рика	1	
Република Мали	1	
Кралство Нидерландия	1	
Нова Зеландия	1	
Република Парагвай	1	
Република Словения	1	
Обединена република Танзания	1	
Република Филипини	1	
Република Хаити	1	
Република Хондурас	1	
Други държави	-	1 157
Общ брой лица, придобили гражданство	53 797	55 977

През този отчетен период се запазва тенденцията от периода 2007 г. – 21.01.2012 г., броят на лицата, **придобили** българско гражданство, да е най-голям, в сравнение с останалите категории. Запазва се и тенденцията сред придобилите българско гражданство преобладаващ да е броят на гражданите на Република Македония, Украйна, Република Молдова, Република Сърбия, Руската федерация, Държавата Израел и Република Албания

**Придобиване на българско гражданство на основание произход
(чл. 15, ал. 1, т. 1 от Закона за българското гражданство)**

„Чл. 15. (1) Лице, което не е български гражданин, може да придобие българско гражданство по натурализация, без да са налице условията по чл. 12, ал. 1, т. 2, 4, 5 и 6, ако отговаря на едно от следните изисквания:

1. е от български произход;”

През отчетния период **36 228** лица са придобили българско гражданство на основание български произход.

**Придобиване на българско гражданство на основание родител -
български гражданин и пълно осиновяване (чл. 15, ал. 1, т. 2 и 3 и
чл. 18 от Закона за българското гражданство)**

„Чл. 15. (1) Лице, което не е български гражданин, може да придобие българско гражданство по натурализация, без да са налице условията по чл. 12, ал. 1, т. 2, 4, 5 и 6 ако отговаря на едно от следните изисквания:

....

2. осиновен е от български гражданин при условията на пълно осиновяване;

3. единият му родител е български гражданин или е починал като български гражданин.

Чл. 18. (1) Деца до 14-годишна възраст, на които само единият от родителите е български гражданин, в случай че нямат българско гражданство, могат да станат български граждани, без да са налице условията по чл. 12, ако двамата родители или преживелият от тях дадат писмено съгласие за това. Не се изисква съгласието на родител, който е лишен от родителски права. При същите условия могат да придобият българско гражданство и децата от 14 до 18 години, ако поискат това.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 41 от 2001 г.) При условията на ал. 1 могат да придобият българско гражданство и лица, осиновени от български гражданин при условията на пълно осиновяване.”

През отчетния период **15 386** са лицата придобили българско гражданство на основание родител - български гражданин и при условията на пълно осиновяване.

* * *

През отчетния период, броят на лицата, придобили българско гражданство на основание български произход и родител български гражданин е 51 614. За периода 2007 г.–21.01.2012 г., укази за придобиване на българско гражданство на основание български произход и родител български гражданин са издадени за 55 234 лица.

Придобиване на българско гражданство на основание чл. 16 от Закона за българското гражданство

„Чл. 16. Лице, което не е български гражданин, може да придобие българско гражданство, без да са налице условията по чл. 12, ако Република България има интерес от натурализацията му или ако лицето има особени заслуги към Република България в обществената и икономическата сфера, в областта на науката, технологията, културата или спорта.”

През периода 22.01.2012 г. – 18.01.2017 г., на основание чл. 16 от ЗБГ гражданство са придобили **52 лица** поради наличието на интерес от страна на държавата от натурализацията им или особени заслуги към Република България. Всяко едно от уважените предложения за придобиване на българско гражданство на основание чл. 16 от ЗБГ, направено от ресорния в съответната област министър, е мотивирано с конкретни аргументи.

За сравнение в периода 2007 г. – 21.01.2012 г., вицепрезидентът на Републиката е подписал укази за придобиване на българско гражданство на основание чл. 16 от ЗБГ за **244 лица**, от които 87 са спортисти.

През мандата, на основание чл. 16 от ЗБГ, вицепрезидентът на Република България е подписал указ за придобиване на българско гражданство на:

- четири (4) лица за особени заслуги в икономическата сфера;
- четири (4) лица за особени заслуги в обществената сфера – спасители от р. Лим, 04.04.2004 г.;

- три (3) лица за особени заслуги в обществената и икономическата сфера;
- две (2) лица за особени заслуги в областта на науката и образованието;
- едно (1) лице за особени заслуги в обществената и икономическа сфера и в областта на науката и технологията;
- три (3) лица за особени заслуги в областта на културата;
- трийсет и пет (35) лица за особени заслуги за развитието на българския спорт, както следва: футбол (11 лица); баскетбол (3 лица); художествена гимнастика (3 лица); борба (2 лица); тенис (2 лица); фигурно пързаляне (2 лица); и по 1 (едно) лице в спортовете бокс (треньор), бадминтон (състезател и треньор), волейбол, водна топка, голф, карате, конен спорт, модерен петобой, мотоциклетизъм, ски бягане и биатлон, спортни танци, стрелба с лък.

Таблица 3. Брой на издадените укази и откази за издаване на указ за придобиване на българско гражданство на основание чл. 16 от ЗБГ за периода 22.01.2012 г. – 18.01.2017 г.

<i>Година</i>	<i>Издадени укази от вицепрезидента на Р България (брой лица)</i>	<i>Отказано предоставяне на гражданство по чл. 16 от ЗБГ по решение на вицепрезидента</i>	<i>Извадени за допълнителна проверка</i>
2012 г.	8	20	3
2013 г.	15	9	1
2014 г.	9	1	1
2015 г.	7	1	0
2016 г.	13	2	0

През периода 22.01.2012 – 18.01.2017 г., вицепрезидентът на Република България е отказал издаването на указ за българско гражданство

на **33 лица** на основание чл. 16 от ЗБГ поради това, че не са налице достатъчно данни и факти в подкрепа на направените предложения.

Придобиване на българско гражданство на основание чл. 12, 12а, 13, 13а, 14 и 14а от Закона за българското гражданство

„Чл. 12. (1) Лице, което не е български гражданин, може да придобие българско гражданство, ако към датата на подаване на молбата за натурализация:

- 1. е пълнолетно;*
- 2. преди не по-малко от 5 години е получило разрешение за постоянно или дългосрочно пребиваване в Република България;*
- 3. не е осъждано за умишлено престъпление от общ характер от български съд и срещу него няма образувано наказателно производство за такова престъпление, освен ако е реабилитирано;*
- 4. има доход или занятие, което му дава възможност да се издържа в Република България;*
- 5. владее български език, което се установява по ред, определен с наредба на министъра на образованието и науката, и*
- б. е освободено от досегашното си гражданство или ще бъде освободено от него към момента на придобиване на българско гражданство.*

(2) (Нова - ДВ, бр. 108 от 2013 г.) Не се изисква освобождаване от досегашното им гражданство за:

- 1. лица - съпрузи на български граждани;*
- 2. граждани на държава - членка на Европейския съюз, на държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария;*
- 3. граждани на държави, с които Република България има сключени договори, с които се установява взаимност.*

Чл. 12а. Лице, което е получило разрешение за постоянно пребиваване на основание чл. 25, ал. 1, т. 6, 7 или 8 или като член на семейството на такова лице, или чл. 25, ал. 1, т. 13 - във връзка с чл. 25в, ал. 2, т. 2 или 3, или чл. 25, ал. 1, т. 16 от Закона за чужденците в Република България, може да придобие българско гражданство, ако отговаря на условията по чл. 12, ал. 1, т. 1, 2, 3 и 4.

Чл. 13. Лице, което не е български гражданин, отговаря на условията по чл. 12, ал. 1, т. 1, 3, 4, 5 и 6 и преди не по-малко от 3 години към датата на подаване на молбата за натурализация е получило разрешение за постоянно или дългосрочно пребиваване в Република България, може да придобие българско гражданство, ако отговаря и на едно от следните изисквания:

- 1. не по-малко от 3 години има и продължава да е в законно сключен брак с български гражданин;*
- 2. (отм.)*
- 3. родено е в Република България;*

4. разрешението за постоянно или дългосрочно пребиваване е получено преди да навърши пълнолетие.

5. (отм.)

Чл. 13а. (1) Лице, получило статут на бежанец или убежище преди не по-малко от три години към датата на подаване на молбата за натурализация, може да придобие българско гражданство, ако отговаря на условията по чл. 12, ал. 1, т. 1, 3, 4 и 5.

(2) Лице, получило хуманитарен статут преди не по-малко от пет години към датата на подаване на молбата за натурализация, може да придобие българско гражданство, ако отговаря на условията по чл. 12, ал. 1, т. 1, 3, 4 и 5.

Чл. 14. Лице без гражданство може да придобие българско гражданство, ако отговаря на условията по чл. 12, ал. 1, т. 1, 3, 4 и 5 и преди не по-малко от 3 години към датата на подаване на молбата за натурализация има разрешение за постоянно или дългосрочно пребиваване в Република България.

Чл. 14а. (Нов - ДВ, бр. 16 от 2013 г.) (1) Лице, което не е български гражданин и отговаря на условията по чл. 12, ал. 1, т. 1 и 3, може да придобие българско гражданство по натурализация, ако:

1. (изм. - ДВ, бр. 108 от 2013 г.) преди не по-малко от една година е получило разрешение за постоянно пребиваване в Република България на основание чл. 25, ал. 1, т. 6 или 7 от Закона за чужденците в Република България и е увеличило инвестицията си при същите условия на закона до стойност от най-малко 2 млн. лева, или е вложило не по-малко от 1 млн. лева в капитала на българско търговско дружество, което изпълнява приоритетен инвестиционен проект, сертифициран по реда на Закона за насърчаване на инвестициите;

2. преди не по-малко от една година е получило разрешение за постоянно пребиваване в Република България на основание чл. 25, ал. 1, т. 13 във връзка с чл. 25в, ал. 2, т. 1 от Закона за чужденците в Република България, през която извършените и въведени в експлоатация инвестиции са поддържани над минималния праг за издаване на сертификат за инвестиция клас А по реда на Закона за насърчаване на инвестициите, което се удостоверява от Министерството на икономиката, енергетиката и туризма.

(2) В случаите по ал. 1, т. 2 българското дружество не трябва да:

1. е обявено в несъстоятелност или в открито производство по несъстоятелност, или сключило извънсъдебно споразумение с кредиторите си по смисъла на чл. 740 от Търговския закон;

2. е в производство по ликвидация;

3. има парични задължения към държавата или към община по смисъла на чл. 162, ал. 2 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, установени с влязъл в сила акт на компетентен орган, освен ако е допуснато разсрочване или отсрочване на задълженията;

4. има неизплатени трудови възнаграждения към работници и служители, установени с влязло в сила наказателно постановление.

(3) Проверката и контролът на всички обстоятелства и условия по ал. 1, т. 2 се осъществяват въз основа на заверени от одитор, регистриран по Закона за независимия финансов одит, годишни финансови отчети и доклади за дейността на предприятието, справки от Националната агенция за приходите, общините, както и други относими документи, представени от лицето по ал. 1 или събрани служебно.”

Броят на лицата, придобили българско гражданство по обща натурализация през периода е **2 127**. В тази категория се наблюдава повече от четири пъти увеличение в броя на лицата, придобили гражданство в сравнение с периода 2007 г. – януари 2012 г., когато техният брой е **499**.

Възстановяване на българско гражданство на основание чл. 26 и 27 от Закона за българското гражданство

„Чл. 26. (1) Гражданството на лице, освободено от българско гражданство, може да бъде възстановено по негова молба, ако:

1. не е осъждано с влязла в сила присъда за умишлено престъпление в държавата, в която живее, или в Република България, и

2. не представлява заплаха за обществения ред, обществения морал, общественото здраве или за националната сигурност;

3. преди не по-малко от 3 години към датата на подаване на молбата за възстановяване има разрешение за постоянно или дългосрочно пребиваване в Република България.

(2) Гражданството на лицата от български произход може да бъде възстановено при условията на ал. 1, т. 1 и 2.

Чл. 27. Гражданството на лице, лишено от българско гражданство, може да бъде възстановено, ако се установи, че не е имало основание за лишаване или ако основанието е загубило своето значение.”

През отчетния период броят на лицата, за които са издадени укази за възстановяване на българското им гражданство, е **2 434**. Техният брой е значително увеличен в сравнение с периода 2007 г. – 21.01.2012 г., когато е възстановено българското гражданство на 752 лица.

Освобождаване от българско гражданство на основание чл. 20 от Закона за българското гражданство

„Чл. 20. Български гражданин, който постоянно живее в чужбина, може да поиска освобождаване от българско гражданство, ако е придобил чуждо гражданство или ако има данни за открита процедура за придобиване на чуждо гражданство.”

Броят на лицата, освободени от българско гражданство през периода 22 януари 2012 г. – 18 януари 2017 г., е **1 062** лица, което е с 255 броя повече в сравнение с периода 2007 г. – 21.01.2012 г. 2015 г., когато с указ за освободени 807 лица.

Отмяна на натурализация

„Чл. 22. (1) Натурализация, въз основа на която е придобито българско гражданство, може да бъде отменена, ако лицето:

1. си е послужило с данни или факти, станали основание за придобиване на българско гражданство, за които е установено по съдебен ред, че са неверни, и/или

2. е укрило данни или факти, които, ако са били известни, биха били основание за отказ за придобиване на българско гражданство, и/или;

3. (нова - ДВ, бр. 16 от 2013 г.) не е поддържало инвестициите, станали основание за придобиване на българско гражданство, за поне двегодишен период, считано от датата на натурализацията - в случаите по чл. 14а, ал. 1.

(2) Отмяната на натурализацията е допустима само до изтичане на 10 години от придобиването на българското гражданство и при условие, че лицето не остава без гражданство.”

През периода 22.01.2012 г. - 18.01.2017 г. са издадени **38 броя укази за отмяната на натурализация на 103 лица**. За всяко от тях отмяната е предложена от министъра на правосъдието заради констатирани от Съвета по гражданството укрити данни или факти, които, ако са били известни, лицата не биха получили указ за българско гражданство. *Мотиви за отмяна:* по причини, свързани с общественения ред и сигурност; поради законови нарушения наложени забрани за влизане и пребиваване в шенгенското пространство; обявени за международно издирване с цел арест и екстрадиция на основание европейска заповед за арест; укрити факти и данни за съдебни и криминални регистрации; наложена мярка за експулсиране за нелегално влизане и престой на чужда територия; криминални регистрации в полицейските бази данни; ползване на неистински/фалшиви документи; влезли в сила присъди; обявени лица за издирване от Интерпол.

През отчетния период са наблюдава значително увеличение в броя на лицата, за които са издадени укази за отмяна на натурализация в сравнение с периода 2007 г. – 21.01.2012 г., когато техният брой е 14 лица.

Общ брой откази за промяна на гражданството

През посочения период вицепрезидентът на Република България е отказал издаването на укази за промяна на гражданството на 3 775 лица, както следва:

- на 3 524 лица е отказано даване на българско гражданство по мнение на Съвета по гражданството (СГ), респ. предложение на министъра на правосъдието, съгласно чл. 34 от Закона за българското гражданство (ЗБГ), подкрепено от комисията и от вицепрезидента на Република България;

- на 105 лица е отказано даване на българско гражданство по решение на вицепрезидента: по причини, засягащи обществения ред, обществения морал, общественото здраве и/или националната сигурност (чл. 19 от ЗБГ); недоказан български произход; представен неистински документ в хода на предходно производство, приключило с отказ; образувано наказателно производство за умишлено престъпление от общ характер или влязла в сила присъда за такова престъпление, без да е настъпила реабилитация; наличие на активен (незаличен) сигнал в Интерпол; неизпълнено условие за получено разрешение за пребиваване поради отнето право на постоянно пребиваване в Република България; неизпълнени изисквания на чл. 12а от ЗБГ; недостатъчно убедителни аргументи за изключителен принос или интерес на държавата от натурализацията на лицето при условията по чл. 16 от ЗБГ;

- на 223 лица е отказано възстановяване на българско гражданство по мнение на СГ, респ. предложение на министъра на правосъдието, съгласно чл. 34 от ЗБГ, подкрепено от комисията и от вицепрезидента на Република България;

- на 4 лица е отказано даване на българско гражданство по решение на вицепрезидента поради влязла в сила присъда за умишлено престъпление в държавата, в която живее; по причини, засягащи обществения ред;

- на 9 лица е отказано освобождаване от българско гражданство по мнение на СГ, респ. предложение на министъра на правосъдието, съгласно чл. 34 от ЗБГ, подкрепено от комисията и от вицепрезидента на Република България.

Таблица 4. Брой на отказите за издаване на указ за промяна на гражданството

Откази за издаване на укази за промяна на гражданството	22.01.2012-18.01.2017 г.	2007 г. - 22.01.2012 г.
По предложение на министъра на правосъдието е отказано придобиване на гражданство на	3 524	16 553
По решение на вицепрезидента е отказано придобиване на гражданство на	105	3
По предложение на министъра на правосъдието е отказано възстановяване гражданството на	223	60
По решение на вицепрезидента е отказано възстановяване гражданството на	4	-
По предложение на министъра на правосъдието е отказано освобождаване от гражданство на	9	8
Общ брой на лицата, на които е отказано издаване на указ за промяна на гражданството	3 874	16 624

2. РАЗДЕЛ БЪЛГАРИ В ЧУЖБИНА

Модерна, ангажирана и устойчива политика към българските общности зад граница - този приоритет бе заложен ясно в платформата на президентската двойка Плевнелиев/Попова. Той стана основание Комисията за българско гражданство да включи и специфичен профил - българите в чужбина. При всички срещи на вицепрезидента Маргарита Попова с представители на българските общности зад граница бе заявявана неизменната ѝ теза, че сред българските общности в чужбина не трябва да има разделителни линии, трябва да се търсят общите интереси и да се говори за цялостна общност. Акцентирана бе необходимостта от нова, цялостна национална Стратегия за българите в чужбина, както и задължението на националните институции да осигурят възможност българите в чужбина да участват в нейното изработване и, като следствие, в реализацията на всички държавни политики. Идеята бе да бъде оставен в историята архаичният модел за институционален механизъм, който урежда единствено взаимодействието на институциите в държавата, оставящ българите в чужбина в ситуация на неудовлетвореност.

На вицепрезидента бе инициативата за първата след членството ни в ЕС световна среща на българите в чужбина, проведена на 7 и 8 ноември в Европейския парламент в Брюксел. Дневният ред бе изготвен след допитване сред над 100 организации на българите зад граница и включи темите за изучаването на български език зад граница, институционално представителство на българите от чужбина, социални проблеми, бъдещата Стратегия. 172 души от 23 държави от петте континента се регистрираха за участие. Вицепрезидентът се обърна към конференцията с думите: „Вашето участие тук е моята гордост. Диалогът с вас е приоритетен. Оценяваме, че времената са много променени и новата политика към

българите зад граница трябва да намери нова видимост. Политика се прави не затворено, на тъмно и в разговор вътре в институциите. Политиката за вас трябва да се прави с вас, вие ще кажете нещата и те ще намерят видимост в Стратегията. Една нова политика за българските общности зад граница трябва да има европейски контекст”. Двудневната дискусия завърши със заключителен документ, изготвен от участници в конференцията и представители на президентството. Документът изведе три приоритета на бъдещата стратегия: изучаването и разпространяването на българския език, култура, традиции, вяра; институционалното представителство на българските общности; социалните интегративни политики.

В хода на подготовката на Националната стратегия на 21.12.2013 г. в Народното събрание бе проведена работна среща с участието на представители на българските общности с тема „Национален съвет на българите в чужбина“. Инициативата бе на вицепрезидента и на председателя на Парламента, в партньорство с МВнР и ДАБЧ. Стъпвайки върху Меморандума от конференцията в Брюксел, участниците се обединиха около финализирането на работата по Стратегия с масирано участие на българите зад граница, необходимостта от институционално представителство на българите зад граница – Национален съвет на българите, живеещи извън Република България, принципи за неговото изграждане – изборност, независимост, териториална представителност, както и доброволност на работата на членовете от чужбина /липса на финансово заплащане/.

На 23 юли 2014 Министерският съвет прие Националната стратегия за българите и историческите български общности зад граница. По този начин бе успешно изпълнен един от заявените приоритети на президента и вицепрезидента в началото на мандата. Стратегията включва всички основни цели на българските общности по света, приети в Меморандумите

от конференциите в Брюксел през 2012 г. и София – 2013 г., организирани от вицепрезидента Маргарита Попова. Стратегията бе подготвена като структура от ДАБЧ, съдържанието ѝ бе изготвено от българските общности зад граница в триетапна електронна дискусия. В Стратегията за първи път ясно се дефинират двете целеви групи на сънародниците ни по света – исторически общности и емиграция.

Приоритет на вицепрезидента Маргарита Попова в петгодишния ѝ мандат бе близкото сътрудничество с Асоциацията на българските училища в чужбина (АБУЧ), в която членуват над 200 български училища от цял свят. Тя подпомогна комуникацията на Асоциацията с Министерството на образованието и науката за постигането на финансиране от страна на българската държава на българските неделни училища в чужбина. Попова съдейства представител на АБУЧ бе включен в обществения съвет за консултации на новия Закон за предучилищното и училищното образование. На 29 юли 2015 г. вицепрезидентът организира работна среща по въпросите на обучението по български език зад граница, по молба на Асоциацията. С участието на български депутати в Европейския парламент, представители на НС, ДАБЧ и МОН бяха дискутирани проблемите на изучаването на български език, история и география в българските училища зад граница. Вицепрезидентът заяви подкрепа за целите на АБУЧ, сред които са признаването на българския език като матуритетен в чужбина, дистанционното обучение на български език, история и география, уеднаквяването на статута на българския език с другите чужди езици в езиковите сертификати в ЕС. Вицепрезидентът подкрепи петицията на АБУЧ до Европейския парламент за признаването на българския език и другите национални езици като матуритетни на територията на Европейския съюз.

В периода 2012-2016 г. вицепрезидентът Маргарита Попова осъществи срещи, дискусии и подкрепи инициативи на българската

общност зад граница в 26 държави на четири континента. Бе патрон на: 100-годишнината от създаването на първото българско дружество в Унгария и на 100-годишнината на българската църква в Будапеща през 2014/2015 г.; националните чествания за 150-годишнината от рождението на българския учен проф. Иван Шишманов във Виена през 2013 г.; на международния фестивал за изкуства за деца и младежи „Орфей в Италия“, организиран от българския арт-център „Кърнолски“ и италианската фондация ИТАКА през 2012, 2013, 2014, 2015 и 2016 г. и на „Орфей в Испания“ през 2015 г. Бе специален гост на освещаването на нова камбана в българския храм „Св.Св. Константин и Елена“ в Одрин, в Деня на българската просвета и култура през 2013 г. при българите от Киев, Одеса и Болград, а през 2012 г. при българите в Запорожието, откри Център по българистика в Киевския национален университет „Тарас Шевченко“ през 2013 г. По покана на българската общност в Чехия Попова бе през май 2013 г. на честването на 1150-годишнината от Великоморавската мисия на братята Кирил и Методий и откри изложбата „Старобългарски ръкопис“ в Масариковия университет в Бърно, а година по-рано бе приветствана на ежегодния събор на българите от Централна Европа в Микулчице. През 2015 г. пред голямата българска общност в Испания вицепрезидентът информира за настояването си пред испанските институции час по-скоро да бъде приключена работата по трудовата спогодба между България и Испания, за да бъдат защитени трудовите права на работещите там българи. Под патронажа на Маргарита Попова през 2016 г. в Чикаго се проведе Вторият форум на българските училища от Западното полукълбо. Вицепрезидентът се поклони пред бюст-паметника на Апостола Васил Левски до една от българските църкви в Чикаго, създаден от фондацията „Ние българите по света“ с подкрепата на българския вицепрезидент.